

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Kur Un Kā](#) > [Izmaksas](#) > [Bulgaria](#)

Izmaksas

Saturu nodrošina

Bulgārija

Bulgārija

Šajā lapā sniegta informācija par tiesāšanās izdevumiem Bulgārijā.

Tiesiskais regulējums par juridisko profesiju honorāriem

Advokāti

[Likums par advokatūru \(Zakon za advokaturata\).](#)

36. pants. 1) Advokātiem (*advokat*) un citas ES dalībvalsts advokātiem ir tiesības uz atalgojumu par savu darbu.

2) Par honorāra apmēru vienojas līgumā starp advokātu vai citas ES dalībvalsts advokātu un viņa klientu. Līgumā paredzētajam honorāra apmēram jābūt taisnīgam un pamatotam, un tas nedrīkst būt zemāks par honorāru, kas paredzēts Augstākās advokātu padomes (*Visshiya advokatski savet*) pieņemtajos noteikumos attiecīgajam veiktā darba veidam.

3) Ja nav līguma, honorāru pēc advokāta, citas ES dalībvalsts advokāta vai klienta lūguma nosaka Augstākā advokātu padome un tas jāmaksā atbilstīgi Augstākās advokātu padomes pieņemtajiem noteikumiem.

4) Honorāru var noteikt absolūtā izteiksmē un/vai kā procentuālu lielumu no summas, ko atkarībā no tiesvedības iznākuma tiesa varētu piespriest. Tas neattiecas uz honorāru tādās krimināllietās un civillietās, kurās runa ir par nemateriālām interesēm.

38. pants. 1) Advokāti un citas ES dalībvalsts advokāti var sniegt juridiskas konsultācijas un palīdzību:

1. personām, kam ir tiesības uz uzturlīdzekļiem;
2. personām, kam ir finansiālas grūtības;
3. tuvākiem vai tālākiem ģimenes locekļiem vai citam praktizējošam juristam.

2) Šā panta 1. punktā minētajos gadījumos, ja pretējai pusei attiecīgajā tiesvedībā piespriež segt tiesāšanās izdevumus, advokātam vai citas dalībvalsts advokātam ir tiesības uz atalgojumu. Tiesa nosaka šāda honorāra apmēru, kas nedrīkst būt mazāks par to, kas paredzēts 36. panta 2. punktā minētajos noteikumos, un tā piespriež otrai pusei to samaksāt.

Atalgojumu (honorāru) nosaka saskaņā ar 36. panta 6. punktu [Augstākās advokātu padomes Noteikumos Nr. 1/2004 par minimālajiem advokātu honorāriem](#).

II iedaļa

Honorāri par ieteikumu sniegšanu, konsultēšanu un dokumentu un līgumu sagatavošanu

6. pants. 1) Honorārs par ieteikumu sniegšanu, konsultēšanu un dokumentu un līgumu sagatavošanu:

1. par mutvārdu ieteikumu sniegšanu, konsultēšanu par mediāciju bez advokāta līdzdalības, informācijas iegūšanu no tiesas un administratīvajām iestādēm utt. — 100 BGN;
2. par rakstveida konsultēšanu — 200 BGN;

3. par jautājuma izskatīšana un atzinuma sniegšanu — 450 BGN;
4. par sūdzībām un ziņojumiem prokuratūrai, policijai un valsts vai pašvaldību iestādēm — 200 BGN;
5. par notāra apstiprinātiem uzaicinājumiem, pieteikumiem par mantojuma pieņemšanu vai noraidīšanu, dokumentu sagatavošanu reģistrēšanai notāra reģistros, pieteikumiem par parādu dzēšanu un citiem pieteikumiem — 200 BGN;
6. par pieteikumiem par atteikšanos no Bulgārijas pilsonības vai tās atjaunošanu — 450 BGN;
7. par testamenta sagatavošanu — 300 BGN;
8. par šādu dokumentu sagatavošanu: rakstveida līgumi, īpašumtiesības apliecinājoši dokumenti, pārdošanas, maiņas, dāvināšanas, hipotēkas, apbūves un servitūta dokumenti, ārpustiesas izlīgumi, tostarp mediācijas procedūrās panākto vienošanos sagatavošana bez advokāta līdzdalības; kā arī pārbaudes un ziņojumu sagatavošana par darījuma apstākļiem, pamatojoties uz attiecīgā līguma vai apliecinājoša dokumenta vērtību:
  1. ja materiālās intereses nepārsniedz 1000 BGN — 250 BGN;
  2. ja materiālās intereses ir no 1000 BGN līdz 10 000 BGN — 250 BGN plus 3 procenti no summas, kas pārsniedz 1000 BGN;
  3. ja materiālās intereses ir no 10 000 BGN līdz 100 000 BGN — 500 BGN plus 2 procenti no summas, kas pārsniedz 10 000 BGN;
  4. ja materiālās intereses ir no 100 000 BGN līdz 1 000 000 BGN — 2300 BGN plus 1 procents no summas, kas pārsniedz 100 000 BGN;
  5. ja materiālās intereses pārsniedz 1 000 000 BGN — 11 300 BGN plus 0,5 procenti no summas, kas pārsniedz 1 000 000 BGN;
9. par dokumentu un pieteikumu sagatavošanu, lai reģistrētu apstākļus un aktus attiecībā uz:
  1. individuāliem komersantiem — 250 BGN;
  2. pilnsabiedrībām — 300 BGN;
  3. komandītsabiedrībām — 400 BGN;
  4. sabiedrībām ar ierobežotu atbildību — 500 BGN;
  5. akciju sabiedrībām — 1000 BGN;
  6. kooperatīviem — 750 BGN;
  7. mājoķļu kooperatīviem — 750 BGN;
  8. nodibinājumiem un bezpeļņas organizācijām — 600 BGN;
10. par dokumentu iesniegšanu apstākļu un aktu reģistrēšanai attiecīgajos reģistros, negatavojot nekādus dokumentus, honorārs ir puse no 9. punktā minētā honorāra;
11. par pastāvīgu juridisko pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar juridisko personu vai individuālo komersantu, — 800 BGN mēnesī ar atsevišķu honorāru, kas maksājams advokātam par attiecīgās juridiskās personas vai individuālā komersanta pārstāvēšanu tiesā;
12. par konsultēšanu, pamatojoties uz stundas likmi, — 120 BGN;
13. par advokātam nodoto dokumentu kopiju apliecināšanu saistībā ar klienta tiesībām un tiesiskajām interesēm vai to aizsardzību saskaņā ar [Likuma par advokatūru](#) 32. pantu — 3 BGN par pirmo lappusi un 2 BGN par katru nākamo lappusi;
14. par dokumentu sagatavošanu daļēnai procedūrās saskaņā ar [Likumu par publiskajiem iepirkumiem](#) (*Zakon za obshtestvenite porachki*), iepirkuma procedūras un konkursa dokumentu sagatavošanu saskaņā ar [Likumu par valsts īpašumu](#) (*Zakona za darzhavnata sobstvenost*), [Likumu par pašvaldību īpašumu](#) (*Zakona za obshtinskata sobstvenost*) un [Koncesiju likumu](#) (*Zakona za kontsesiite*) — advokāta honorāru nosaka saskaņā ar 6. panta 1. punkta 8. apakšpunktā paredzēto procedūru, pamatojoties uz izsludinātās procedūras vērtību, taču tas nedrīkst būt mazāks par 2000 BGN.

2) Šā panta 1. punktā minēto honorāru palielina uz pusi, ja juridisko palīdzību sniedz svešvalodā. Ja dokumentus sagatavo dažādās valodās, klients maksā atsevišķu honorāru 1. punktā noteiktajā apmērā par katru valodu, kurā dokumenti ir sagatavoti.

3) Šā panta 1. un 2. punktā minētos honorārus divkāršo par juridisko palīdzību, ko sniedz ārkārtējā situācijā vai brīvdienās.

III iedaļa

Honorāri par civillietām un administratīvajām lietām vienā instancē

7. pants. 1) Honorārs par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību civillietās ir šāds:

1. ja tiesvedība ir par atlaišanas no darba atcelšanu un atjaunošanu darbā, honorārs nedrīkst būt mazāks par minimālo mēnešalgu Bulgārijā dienā, kad ir noslēgts līgums par juridisko palīdzību, vai dienā, kad honorārs ir noteikts saskaņā ar 2. pantu;
2. ja tiesvedība ir par laulības šķiršanu — 1200 BGN, savukārt, ja laulība tiek šķirta pēc abpusējas vienošanās — 800 BGN. Ja laulība tiek šķirta pēc abpusējas vienošanās, taču ir jāsigatavo vienošanās par rīcību ar nekustamo īpašumu, piemēro arī 4. punktu;
3. ja prasības ir saistītas ar paternitātes tiesībām un paternitātes apstrīdēšanu — 1200 BGN;
4. citas prasības par morālā kaitējuma atlīdzināšanu — 1000 BGN;
5. bezstrīdus tiesvedība un pierādījumu saglabāšana — 750 BGN;
6. lietas par uzturlīdzekļiem — 500 BGN;
7. ja prasības ir cēlušas privātpersonas — honorārs ir viena trešdaļa no minimālās strīda iztiesāšanas izmaksu summas vienā instancē atkarībā no lietas priekšmeta un attiecīgās puses labuma, taču tas nedrīkst būt mazāks par 11. pantā noteikto summu, un, ja prasība ir vērsta pret nolēmumu par tiesvedības apturēšanu, honorārs ir puse no minimālās strīda iztiesāšanas izmaksu summas vienā instancē, taču tas nedrīkst būt mazāks par 11. pantā noteikto summu;
8. (jaunākie grozījumi publicēti *Bulgārijas Valdības Vēstnesī* (VV) Nr. 28/2014; atcelts ar Augstākās administratīvās tiesas (*Varhoven administrativen sad*) 2019. gada 3. oktobra spriedumu Nr. 13062 un 2020. gada 8. maija spriedumu Nr. 5419 — VV Nr. 45/2020, spēkā no 2020. gada 15. maija);
9. juridiskā pārstāvība, aizstāvība un palīdzība rīcībnespējas gadījumā — 1000 BGN;
10. ja tiesvedība notiek saskaņā ar [Komerclikumu](#) (*Targovskiya zakon*) par prasībām, ko partneri vai akcionāri cēlušī pret uzņēmumu, prasībām par dalībnieka tiesību aizsardzību, ja tiesvedība notiek saskaņā ar [Likumu par bezpeļņas juridiskajām personām](#) (*Zakona za yuridicheskite litsa s nestopanska tsel*), [Likumu par kooperatīviem](#) (*Zakon za kooperatsiite*), [Likumu par komercrēģistru un bezpeļņas juridisko personu rēģistru](#) (*Zakona za targovskiya registara na yuridicheskite. litsa s nestopanska tsel*) un [Likumu par BULSTAT rēģistru](#) (*Zakona za registar BULSTAT*), kā arī ja tiesvedība attiecas uz reģistrāciju saskaņā ar citiem tiesību aktiem un saistītajiem ierakstiem — 1250 BGN.

2) Honorārs par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību lietās, kurās ir zināmas materiālās intereses, ir šāds:

1. ja materiālās intereses nepārsniedz 1000 BGN — 400 BGN;
2. ja materiālās intereses ir no 1000 BGN līdz 10 000 BGN — 400 BGN plus 10 % no summas, kas pārsniedz 1000 BGN;
3. ja materiālās intereses ir no 10 000 BGN līdz 25 000 BGN — 1300 BGN plus 9 % no summas, kas pārsniedz 10 000 BGN;
4. ja materiālās intereses ir no 25 000 BGN līdz 100 000 BGN — 2650 BGN plus 8 % no summas, kas pārsniedz 25 000 BGN;
5. ja materiālās intereses ir no 100 000 BGN līdz 500 000 BGN — 8650 BGN plus 4 % no summas, kas pārsniedz 100 000 BGN;
6. ja materiālās intereses ir no 500 000 BGN līdz 1 000 000 BGN — 24 650 BGN plus 3 % no summas, kas pārsniedz 500 000 BGN;
7. ja materiālās intereses ir no 1 000 000 BGN līdz 10 000 000 BGN — 39 650 BGN plus 1,5 % no summas, kas pārsniedz 1 000 000 BGN;
8. ja materiālās intereses pārsniedz 10 000 000 BGN — 174 650 BGN plus 0,6 % no summas, kas pārsniedz 10 000 000 BGN.

3) Honorārus par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību bankrota procesos aprēķina, pamatojoties uz to prasību vērtību, attiecībā uz kurām tiek pieprasīta bankrota procedūras uzsākšana, saskaņā ar 2. punktā minēto metodiku, taču tie nedrīkst būt mazāki par 1500 BGN. Honorārs par pieteikuma par maksātnespējas procesa sākšanu sagatavošanu un iebilduma sagatavošanu pret maksātnespējas procesā iesniegtu vai pieņemtu prasību, kā arī par dalību procesā, kurā jāizskata izvirzītie iebildumi, ir puse no 2. punktā minētās summas, taču tas nedrīkst būt mazāks par 1000 BGN. Honorāru par piedāvājuma sagatavošanu un dalību procesā īpašuma iegūšanai no bankrotējušā parādnieka mantas nosaka saskaņā ar 6. panta 1. punkta 8. apakšpunktā paredzēto procedūru.

4) Honorāru par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā par īpašuma sadalīšanu nosaka saskaņā ar pārstāvētās puses interesēm, kā paredzēts 2. punktā, taču tas nedrīkst būt mazāks par 1500 BGN katrā tiesvedības posmā. Honorāru par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā par lauksaimniecības zemes sadalīšanu nosaka saskaņā ar pārstāvētās puses interesēm, kā paredzēts 2. punktā, taču tas nedrīkst būt mazāks par 750 BGN katrā tiesvedības posmā.

5) Honorāru par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību prasībās saskaņā ar [Likuma par īpašumu](#) (*Zakona za sobstvenosta*) 75., 76. un 108. pantu nosaka atbilstīgi pārstāvētās puses interesēm, kā paredzēts 2. punktā, taču tas nedrīkst būt mazāks par 800 BGN kustamā īpašuma gadījumā un 1500 BGN nekustamā īpašuma vai īpašumtiesību gadījumā. Honorāru nosaka, pamatojoties uz īpašuma tirgus cenu, taču, ja tirgus cena nav zināma, pamatojoties uz nodokļu aprēķinu.

6) Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību lietās, kas saistītas ar līgumu esību, anulēšanu vai izbeigšanu, kā arī ar galīgā līguma noslēgšanu attiecībā uz īpašumtiesībām, honorāru nosaka saskaņā ar pārstāvētās puses interesēm, kā paredzēts 2. punktā, taču tas nedrīkst būt mazāks par 1500 BGN. Honorāru nosaka, pamatojoties uz īpašuma tirgus cenu, taču, ja tirgus cenu nevar noskaidrot, pamatojoties uz nodokļu aprēķinu.

7) Honorāru par aizstāvību tiesvedībā par nākotnes prasību nodrošināšanu, tiesvedībā par izpildraksta izdošanu saskaņā ar [Civilprocesa kodeksa](#) (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) 405. panta 3. un 4. punktu un tiesvedībā par izpildraksta izdošanu nosaka, kā paredzēts 2. punktā, pamatojoties uz pusi no prasības summas.

8) (atcelts ar VV Nr. 2/2009; jaunākie grozījumi publicēti VV Nr. 28/2014; iepriekš 6. punkts VV Nr. 84/2016; atcelts ar 2019. gada 3. oktobra spriedumu Nr. 13062 un 2020. gada 8. maija spriedumu Nr. 5419 par Augstākās administratīvās tiesas ierakstu VV Nr. 45/2020, spēkā no 2020. gada 15. maija).

9) Ja juridiskā pārstāvība tiek nodrošināta lietā, kas ietver vairāk nekā divas tiesas sēdes, par katru nākamo tiesas sēdi maksā papildu honorāru 250 BGN.

8. pants Honorāru par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību administratīvās lietās ar materiālām interesēm nosaka saskaņā ar 7. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

2) Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību administratīvās lietās bez materiālām interesēm:

1. lietās, uz kurām attiecas [Likums par telpisko attīstību](#) (*Zakona za ustroystvo na teritoriyata*) un [Likums par kadastru un īpašuma reģistru](#) (*Zakona za kadastara i imotniya registar*), honorārs ir 1250 BGN;
2. lietās, uz kurām attiecas [Sociālā nodrošinājuma kodekss](#) (*Kodeksa za sotsialno ociguryavane*), honorārs ir 500 BGN;
3. lietās, uz kurām attiecas [Iekšlietu ministrijas likums](#) (*Zakona za Ministerstvoto na vatreshnite raboti*), honorārs ir 750 BGN;
4. lietās, uz kurām attiecas [Likums par valsts standartizāciju](#) (*Zakona na Natsionalnata standardizatsiya*), honorārs ir 600 BGN;
5. pārsūdzot līgumslēdzējas iestādes lēmumus par konkursa procedūras sākšanu, lēmumus par darbuzņēmēju atlasīšanu vai konkursa procedūras izbeigšanu saskaņā ar [Likumu par publiskajiem iepirkumiem](#), honorāru nosaka saskaņā ar 8. panta 1. punktā paredzēto procedūru, pamatojoties uz interesēm, ko izmanto, lai aprēķinātu valsts nodevu, kas samaksāta par tiesvedības ierosināšanu; visos citos gadījumos, kad tiek pārsūdzēti līgumslēdzējas iestādes lēmumi, honorārs ir 1500 BGN;
6. lietās, uz kurām attiecas [Likums par Bulgārijas valsts personu apliecinājumiem dokumentiem](#) (*Zakona za balgarskite lichni dokumenti*), honorārs ir 600 BGN;
7. lietās, uz kurām attiecas [Likums par lauksaimniecības ražotāju atbalstu](#) (*Zakona za podpomagane na zemedelskite proizvoditeli*), honorārs ir 800 BGN;
8. lietās, kuras izskata saskaņā ar [Likumu par konkurences aizsardzību](#) (*Zakona za zashtita na konkurentsiyata*) Konkurences aizsardzības komisijā (KZK) (*Komisiya za zaashtita na konkurentsiyata*), honorārs ir 1500 BGN, un, ja ir iesaistītas materiālas intereses (naudas sods, materiāls sods vai cits sods), honorāru nosaka saskaņā ar 8. panta 1. punktu;
9. lietās, kuras izskata saskaņā ar [Likumu par aizsardzību pret diskrimināciju](#) (*Zakona za zashtita ot diskriminatsiya*) Aizsardzības pret diskrimināciju komisijā (KZD) (*Komisiya za zashtita ot diskriminatsiyata*) vai tiesā, honorārs ir 1500 BGN;
10. lietās, uz kurām attiecas [Likums par patērētāju tiesību aizsardzību](#) (*Zakona za zashtita na potrebitelite*) un [Likums par personas datu aizsardzību](#) (*Zakona za zashtita na lichnite dani*), honorārs ir 900 BGN.

3) Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību administratīvajās lietās, kurās nav noteiktas materiālās intereses, izņemot 2. punktā minētos gadījumus, honorārs ir 1000 BGN.

4) Honorāru par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību administratīvā struktūrā nosaka saskaņā ar iepriekšējiem punktiem.

9. pants. Par prasības pieteikuma un rakstveida atbildes uz prasības pieteikumu, prasības pieteikuma, kas jāizskata pagaidu apelācijas tiesvedībā, un atbildes uz prasības pieteikumu, kas jāizskata pagaidu apelācijas tiesvedībā, sagatavošanu bez juridiskās pārstāvības, kā arī par civillietas izskatīšanu un kasācijas sūdzības parakstīšanu saskaņā ar [Civilprocesa kodeksa](#) 284. panta 2. punktu, ja to ir sagatavojis cits advokāts, honorārs ir 3/4 no 7. vai 8. pantā minētā honorāra, taču tas nedrīkst būt mazāks par 400 BGN.

2) Par kasācijas sūdzības, arī kasācijas pamata, sagatavošanu saskaņā ar [Civilprocesa kodeksa](#) 280. panta 1. punktu bez juridiskās pārstāvības honorārs ir 3/4 no 7. vai 8. pantā minētā honorāra, taču tas nedrīkst būt mazāks par 1200 BGN.

3) Par atbildes uz kasācijas sūdzību, arī kasācijas pamatu, sagatavošanu saskaņā ar 280. panta 1. punktu [Civilprocesa kodeksā](#) bez juridiskās pārstāvības honorārs ir 3/4 no 7. vai 8. pantā minētā honorāra, taču tas nedrīkst būt mazāks par 1200 BGN.

4) Par juridisko pārstāvību tiesvedībā par tāda lēmuma atcelšanu, kas stājies spēkā, honorāru nosaka saskaņā ar 7. vai 8. pantā paredzēto procedūru, taču tas nedrīkst būt mazāks par 1000 BGN. Par pieteikuma par tāda lēmuma atcelšanu, kas stājies spēkā, vai atbildes uz pieteikumu par tāda lēmuma atcelšanu, kas stājies spēkā, sagatavošanu bez juridiskās pārstāvības atklātā tiesas sēdē, honorārs ir 3/4 no 7. vai 8. pantā minētā honorāra, taču tas nedrīkst būt mazāks par 750 BGN.

5) Par prasības iesniegšanu Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā un lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu Eiropas Savienības Tiesā Luksemburgā bez juridiskās pārstāvības honorārs nav mazāks par 2000 BGN.

6) Par pārsūdzības sagatavošanu saskaņā ar [Likumu par publiskajiem iepirkumiem](#), rakstveida atbildes, iebilduma pret šādu pārsūdzību sagatavošanu bez juridiskās pārstāvības Konkurences aizsardzības komisijā vai Augstākajā administratīvajā tiesā honorārs ir 3/4 no 8. pantā minētā honorāra, taču tas nedrīkst būt mazāks par 600 BGN.

7) Par iebilduma sagatavošanu, kas jāiesniedz uzraudzības iestādei, vai pieteikuma sagatavošanu tiesai, kura ir kompetenta izskatīt strīdu par finanšu korekcijām, kas piemērotas projektiem, kuri īstenoti ar ES palīdzību vai saskaņā ar darbības programmām, bez juridiskās pārstāvības honorārs ir 3/4 no 8. pantā minētā honorāra, taču tas nedrīkst būt mazāks par 600 BGN.

10. pants. Honorārs par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību personai izpildes (parādu piedziņas) tiesvedībā ir šāds:

1. par izpildes tiesvedības sākšanu — 200 BGN;
2. par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību pusēm izpildes tiesvedībā un par darbību veikšanu, lai nodrošinātu prasības par naudas soda piemērošanu apmierināšanu, — puse no 7. panta 2. punktā minētā honorāra;
3. par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību pusēm izpildes tiesvedībā par īpašuma pārņemšanu vai izlikšanu no mājokļa — puse no 7. panta 2. punktā minētā attiecīgā honorāra, ko aprēķina, pamatojoties uz īpašuma vērtību;
4. par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību pusēm izpildes tiesvedībā, kurā jāveic darbības, kas nav minētas 2. un 3. punktā, — 350 BGN;
5. par tiesu izpildītāja darbību pārsūdzību — 400 BGN un, ja pārsūdzība tiek izskatīta atklātā tiesas sēdē, — 600 BGN; tādu pašu honorāru maksā parādnieka juridiskajam pārstāvim.

11. pants. Par tiesiskās palīdzības lūguma sagatavošanu, privātas pārsūdzības sagatavošanu un tiesu izpildītāja, notāra, kancelejas tiesneša un reģistratora rīcības pārsūdzībām honorārs ir 400 BGN, un, ja pārsūdzība tiek izskatīta atklātā tiesas sēdē, — 600 BGN.

IV iedaļa

Honorāri par krimināllietām un kriminālām administratīvajām lietām vienā instancē

12. pants. Honorārs par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību pirmstiesas procedūrā ir 13. panta 1. punktā norādītā summa, bet par procesuālajām darbībām citās dienās — 250 BGN par katru dienu.

13. pants. 1) Honorārs par apsūdzētā, personas, kas ierosina privātu apsūdzību, vai privāttiesiska prasītāja aizstāvību ir šāds:

1. lietās, kurās piemērotais sods ir probācija vai naudas sods, — 600 BGN;
2. lietās, kurās piemērotais sods ir brīvības atņemšana uz laiku līdz 5 gadiem, — 1000 BGN;
3. lietās, kurās piemērotais sods ir brīvības atņemšana uz laiku līdz 10 gadiem, — 1500 BGN;
4. lietās, kurās piemērotais sods ir brīvības atņemšana uz laiku līdz 15 gadiem, — 2250 BGN;
5. lietās, kurās piemērotais sods ir brīvības atņemšana uz laiku no 15 gadiem, — 3000 BGN;
6. lietās, kurās piemērotais sods ir mūža ieslodzījums, — 6000 BGN;
7. ja ir panākta vienošanās par soda samazināšanu, ar nosacījumu, ka advokāts nav bijis iesaistīts kriminālprocesā, — 750 BGN;
8. (atcelts ar VV Nr. 2/2009; iepriekš 9. punkts; grozījumi publicēti VV Nr. 28/2014; grozījumi, kas publicēti VV Nr. 28/2014, atcelti ar 2019. gada 3. oktobra spriedumu Nr. 13062 un 2020. gada 8. maija spriedumu Nr. 5419 par Augstākās administratīvās tiesas ierakstu VV Nr. 45/2020, spēkā no 2020. gada 15. maija);
9. par ierašanos tiesā, pamatojoties uz pilnvarojuma vēstuli, saistībā ar uzraudzības pasākumiem, ar nosacījumu, ka advokāts nav bijis iesaistīts kriminālprocesā, — 900 BGN;
10. (grozījumi publicēti VV Nr. 2/2009; grozījumi publicēti VV Nr. 28/2014; grozījumi, kas publicēti VV Nr. 28/2014, atcelti ar 2019. gada 3. oktobra spriedumu Nr. 13062 un 2020. gada 8. maija spriedumu Nr. 5419 par Augstākās administratīvās tiesas ierakstu VV Nr. 45/2020, spēkā no 2020. gada 15. maija; atcelts ar VV Nr. 68/2020).

2) Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību apsūdzētajam, personai, kas ierosina privātu apsūdzību, vai privāttiesiskam prasītājam civilīetās honorāru nosaka saskaņā ar 7. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

3) Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību apsūdzētajam, personai, kas ierosina privātu apsūdzību, vai privāttiesiskam prasītājam saistībā ar vairākām apsūdzībām 1. punktā paredzēto honorāru palielina uz pusi par vissmagāko apsūdzību.

4) Par vairāk nekā vienas personas aizstāvību honorāru par katru atbildētāju nosaka saskaņā ar 1. punktā paredzēto procedūru.

14. pants. 1) Ja krimināllietas izskatīšana tiesā ilgst vairāk nekā vienu dienu, par katru nākamo dienu papildu honorārs ir 250 BGN.

2) Ja juridiskā pārstāvība tiek nodrošināta krimināllietā vai kriminālā administratīvajā lietā, ko izskata vairāk nekā divās tiesas sēdēs, par katru nākamo tiesas sēdi papildu honorārs ir 250 BGN.

15. pants. Honorārs par pārsūdzības vai kasācijas sūdzības sagatavošanu bez juridiskās pārstāvības ir 3/4 no 13. pantā minētā honorāra.

16. pants. Honorārs par prasībām, ko cēluši privāttiesiski prasītāji krimināllietās, ir 300 BGN un, ja prasība tiek izskatīta atklātā tiesas sēdē, — 600 BGN.

17. pants. Nav atļautas vienošanās sarunas par honorāru, kas ir atkarīgs no kriminālprocesa veiksmīga iznākuma, pat tad, ja civilprasība celta saistībā ar krimināltiesvedību.

18. pants. 1) Par pārsūdzības sagatavošanu attiecībā uz lēmumu, ar ko piemēro sodu, bez juridiskās pārstāvības honorāru nosaka saskaņā ar 7. panta 2. punktā paredzētajiem noteikumiem, pamatojoties uz pusi no soda vai kompensācijas, taču tas nedrīkst būt mazāks par 100 BGN.

2) Ja administratīvais sods ir naudas sods, materiāls sods un/vai materiāla kompensācija, honorāru nosaka saskaņā ar 7. panta 2. punktu, pamatojoties uz katra uzliktā/piešķirtā naudas soda, materiālā soda un/vai materiālās kompensācijas apmēru.

3) (jaunākie grozījumi publicēti VV Nr. 28/2014; atcelts ar 2019. gada 3. oktobra spriedumu Nr. 13062 un 2020. gada 5. maija spriedumu Nr. 5419 par Augstākās administratīvās tiesas ierakstu VV Nr. 45/2020, spēkā no 2020. gada 15. maija).

4) (jaunākie grozījumi publicēti VV Nr. 68/2020; grozījumi publicēti VV Nr. 88/2022) Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību administratīvo pārkāpumu gadījumos, kas nav minēti 2. punktā, honorārs ir 500 BGN.

V iedaļa

Honorāri par piedalīšanos ar īpašiem tiesību aktiem reglamentētā tiesvedībā vienā instancē

19. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā, uz kuru attiecas [Likums par veselību \(Zakona za zdraveto\)](#), minimālais honorārs ir 500 BGN.

20. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību atsevišķā tiesvedībā, uz kuru attiecas [Bērnu aizsardzības likums \(Zakona za zakrila na deteto\)](#), minimālais honorārs ir 600 BGN.

21. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā, uz kuru attiecas [Ģimenes kodeksa \(Semeyniya kodeks\)](#) IX, X un XI nodaļa, minimālais honorārs ir 600 BGN.

22. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā, uz kuru attiecas [Likums par aizsardzību pret vardarbību ģimenē \(Zakona za zashtita domashnoto nasilie\)](#), minimālais honorārs ir 600 BGN.

23. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā, uz kuru attiecas [Likums par izdošanu un Eiropas apcietināšanas orderi \(Zakona za ekstraditsiya i evropeyskata zapoved za arrest\)](#), minimālais honorārs ir 800 BGN.

24. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā, uz kuru attiecas [Dekrēts par antisociālas uzvedības apkarošanu \(Ukaza za borba s drebnoto huliganstvo\)](#), minimālais honorārs ir 500 BGN.

25. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību ekzekvatūras procedūrās minimālais honorārs ir 500 BGN.

26. pants. Par pārstāvību, aizstāvību un palīdzību delegētā tiesvedībā, ja advokāts nav iesaistīts visā lietā, minimālais honorārs ir 500 BGN.

27. pants. Par juridisko palīdzību un juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību lieciniekam saskaņā ar [Kriminālprocesa kodeksa \(Nakazatelno-protseusualniya kodeks\)](#) 122. pantu, ja advokāts nav iesaistīts visā lietā, minimālais honorārs ir 500 BGN.

28. pants. Par pārstāvību, aizstāvību un palīdzību pirmstiesas apcietinājuma procedūrā, ja advokāts nav iesaistīts visā lietā, minimālais honorārs ir 900 BGN.

29. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā ar kumulatīvu sodu minimālais honorārs ir 600 BGN.

30. pants. Par [Kriminālprocesa kodeksa](#) 368. pantā minētā pieteikuma sagatavošanu minimālais honorārs ir 800 BGN.

31. pants. 1) Par personas aizstāvību atkārtotā lietas izskatīšanā honorārs nedrīkst būt mazāks par minimālo honorāru, kas noteikts par lietas izskatīšanu vienā instancē.

2) Par pieteikuma sagatavošanu lietas atkārtotai izskatīšanai, neierodoties tiesā, minimālais honorārs ir 3/4 no 1. punktā minētā minimālā honorāra.

32. pants. Par aizstāvību tiesvedībā par ārvalsts tiesas sprieduma izpildi saskaņā ar [Kriminālprocesa kodeksa](#) 457. panta 2. punktu minimālais honorārs ir puse no minimālā honorāra par lietas izskatīšanu vienā instancē atkarībā no soda veida un smaguma.

33. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā, uz kuru attiecas [Likums par mazgadīgo un nepilngadīgo personu antisociālās uzvedības apkarošanu \(Zakon za borba s protivooobshtestvenite proyavi na maloletni i Palnoletni\)](#), minimālais honorārs ir 500 BGN.

34. pants. (jaunākie grozījumi publicēti VV Nr. 28/2014; grozījumi publicēti VV Nr. 84/2016; atcelts ar VV Nr. 88/2022)

35. pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību tiesvedībā, uz kuru attiecas [Likums par patvērumu un bēgļiem \(Zakona za ubezhishteto i bezhantsite\)](#), minimālais honorārs ir 600 BGN.

35.a pants. Par juridisko pārstāvību, aizstāvību un palīdzību aizmirstajam saskaņā ar [Iekšlietu ministrijas likumu](#) minimālais honorārs ir 300 BGN.

36. pants. Par pārstāvību un palīdzību mediācijas procedūrā civillietās un komercietās minimālais honorārs ir 1/3 no 7. pantā noteiktā honorāra.

Tiesu izpildītāji

Kopš 2006. gada tiesu izpildītāji Bulgārijā ir privāti tiesu izpildītāji un valsts tiesu iestāžu amatpersonas. Uz abām šīm kategorijām attiecas likumā noteikti tarifi.

1. Kopš 2008. gada valsts tiesu izpildītāju iekasētie honorāri ir reglamentēti ar II iedaļu [Tarifā, kas attiecas uz valsts nodevām, kuras tiesas iekasē saskaņā ar Civilprocesa kodeksu](#).
2. Privāto tiesu izpildītāju honorārus reglamentē [Likuma par privātiem tiesu izpildītājiem \(Zakona za chastnite sadebni izpalniteli\) 78. pants](#) un [Izpildes honorāru un izdevumu tarifs, kas paredzēts Likumā par privātiem tiesu izpildītājiem](#) (pieņemts ar Ministru padomes 2006. gada 19. aprīļa Dekrētu Nr. 92).

Honorāri, kas noteikti abos minētajos tarifos, ir vienādi.

Privāts tiesu izpildītājs iekasē papildu honorāru 50 % apmērā no standarta honorāra par dokumentu izsniegšanu brīvdienās un svētku dienās, par tiesas pavēstes sūtīšanu pa pastu un par sūdzību, paziņojumu un citu dokumentu norakstu izgatavošanu.

Fiksētie izdevumi

Fiksētās izmaksas civilprocesā

Civilprocesā iesaistīto pušu fiksētās izmaksas

Kopš 2008. gada civilprocesā piemērojamās nodevas reglamentē I iedaļa [Tarifā, kas attiecas uz valsts nodevām, kuras tiesas iekasē saskaņā ar Civilprocesa kodeksu](#), un tās ir šādas. Nodeva par:

- civilprasību — 4 % no prasītās summas, bet ne mazāk kā 25 EUR;
- prasību saistībā ar morālo kaitējumu — līdz 40 EUR, bet ne mazāk kā 15 EUR;
- laulības šķiršanas lietām (tostarp tām, ko izšķir ar mierizlīgumu) — 2 % no katras puses daļas trīs gadu kopsummas (saskaņā ar vienošanos par laulāto īpašuma sadalīšanu un uzturlīdzekļiem);
- izpildes rīkojumu — 2 % no konkrētajām materiālajām interesēm, bet ne mazāk kā 12,5 EUR;
- adopcijas lietām — 12,5 EUR;
- nākotnes prasības nodrošināšanu — 20 EUR;
- pierādījumu nodrošināšanu — 10 EUR;
- maksātnespējas lietām — 25 EUR individuālu komersantu gadījumā un 125 EUR komercsabiedrību gadījumā.

Civilprocesa posms, kurā jāsedz fiksētie izdevumi

Katrai pusei iepriekš jāsamaksā tiesai prasītā pakalpojuma izmaksas. Pēc abu pušu pieprasījuma vai pēc tiesas ierosmes visas izmaksas sedz abas puses vai viena no pusēm atkarībā no apstākļiem. ([Civilprocesa kodeksa 76. pants](#).)

Fiksētās izmaksas kriminālprocesā

Kriminālprocesā iesaistīto pušu fiksētās izmaksas

Tiesāšanās izmaksas un honorārus kriminālprocesā reglamentē [Kriminālprocesa kodekss](#).

187. pants. Tiesāšanās izmaksu segšana

1. Tiesāšanās izmaksas kriminālprocesā sedz no summām, kas šim mērķim paredzētas attiecīgās iestādes budžetā, izņemot likumā noteiktos gadījumus.
2. Krimināllietās, kas ierosinātas pēc cietušā sūdzības un nodotas izskatīšanai tiesā, sūdzību iesniegusajai

privātpersonai tiesāšanās izmaksu summa jāiemaksā uz priekšu. Ja izmaksu summa netiek iemaksāta, tad sūdzību iesniegusējai privātpersonai jādod septiņas dienas, kuru laikā to iemaksāt.

3. Lietās, kas ierosinātas pēc cietušā sūdzības un nodotas izskatīšanai tiesā, izmaksas par apsūdzētā izvirzītajiem iebildumiem saistībā ar pierādījumiem jāsedz no tiesas budžeta.

Ir paredzētas šādas fiksētās izmaksas kriminālprocesā (noteiktas tarifā Nr. 1 dokumentā [Valsts nodevas, ko iekasē tiesas, prokuratūras iestādes, izmeklēšanas dienesti un Tieslietu ministrija](#), pēdējo reizi grozīts 2005. gadā):

- par sūdzībām, pēc kurām ierosina kriminālprocesu, pamatojoties uz privātpersonu prasībām, — 6 EUR;
- par privātām apsūdzībām kriminālprocesā — 2,5 EUR;
- par rehabilitācijas lūgumiem gadījumā, ja lietas izskatīšana turpinās, — 3 EUR.

Kriminālprocesa posms, kurā jāsedz fiksētie izdevumi

Pusei, kas ierosinājusi privātu apsūdzību, iepriekš minētās tiesāšanās izmaksas jāiemaksā uz priekšu (saskaņā ar [Kriminālprocesa kodeksu](#)). Ja tās netiek iemaksātas, tad attiecīgajai pusei jādod septiņas dienas, kuru laikā tās iemaksāt.

Fiksētās izmaksas konstitucionālajā tiesvedībā

Konstitucionālajā tiesvedībā iesaistīto pušu fiksētās izmaksas

1. Lūgumrakstu Konstitucionālajā tiesā var iesniegt parlamenta deputāti (ja to parakstījusi vismaz viena piektā daļa deputātu), prezidents, Ministru padome, Augstākā kasācijas tiesa, Augstākā administratīvā tiesa un ģenerālprokurors. Strīdus par jurisdikciju, kas minēta iepriekšējā panta 1. punkta 3. apakšpunktā, var ierosināt arī pašvaldību padomes.
2. Ja Augstākā kasācijas tiesa vai Augstākā administratīvā tiesa konstatē, ka likums neatbilst Konstitūcijai, tās aptur tiesvedību un nodod lietu Konstitucionālajai tiesai.
3. Ombuds var vērsties Konstitucionālajā tiesā, lai pasludinātu par antikonstitucionālu likumu, kas pārkāpj pilsoņu tiesības un brīvības.

Iepriekšēja informācija, ko sniedz juridiskie pārstāvji

Pušu tiesības un pienākumi

[Likuma par advokatūru](#) 40. panta 3. punktā ir noteikts, ka “advokātam vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts advokātam ir pienākums saviem klientiem sniegt precīzu informāciju par viņu tiesībām un pienākumiem”. Advokātiem nav nepārprotama pienākuma sniegt klientiem informāciju par tiesvedības izmaksām. Vienlaikus šāds pienākums ir paredzēts Advokātu ētikas kodeksā (*Etichniyat kodeks na advokatite*).

Pamats izmaksu noteikšanai

Kur atrast informāciju par pamatu izmaksu noteikšanai Bulgārijā?

Fiziska vai juridiska persona, kas vēlas celt prasību tiesā, nespēs noskaidrot, cik lielas tiesāšanās izmaksas varētu rasties, jo nav ne oficiālas, ne neoficiālas tīmekļvietnes, nedz arī citu publisku struktūru, kas sniegtu šādu apkopotu informāciju. Tādēļ attiecībā uz informāciju par tiesāšanās izmaksām klienti galvenokārt paļaujas uz saviem advokātiem.

Tomēr vairākās publiskās tīmekļvietnēs pilsoņi var atrast noteikumus, kas reglamentē nodevas un tiesvedības izmaksas, un veikt savus aprēķinus. Tās ir šādas: valsts tiesību akti, Augstākās advokātu padomes tīmekļvietne, Augstākās tiesnešu padomes tīmekļvietne (*Visshiya sadeben savet*) un Valsts juridiskās palīdzības biroja tīmekļvietne. Visas šīs tīmekļvietnes pašlaik ir pieejamas tikai bulgāru valodā.

Kādās valodās var saņemt informāciju par pamatu izmaksu noteikšanai

Bulgārijā?

Visas šīs tīmekļvietnes pašlaik ir pieejamas tikai bulgāru valodā.

Kur atrast informāciju par mediāciju?

Informācija par mediāciju ir pieejama [Tieslietu ministrijas](#) tīmekļvietnē.

Kur atrast papildu informāciju par izmaksām? Kur atrast informāciju par dažādu procedūru vidējo ilgumu?

[Augstākās tiesnešu padomes](#) tīmekļvietnē var atrast gada un divu gadu pārskatus par tiesu darbību visos līmeņos. Tur ir pieejama informācija par izskatīto lietu skaitu pēdējo 3 mēnešu, 6 mēnešu, 1 gada, 2 gadu un ilgākā laikā. Augstākās tiesnešu padomes Statistikas nodaļa sniedz analīzi un informāciju par tiesvedības vidējo ilgumu civillietās, krimināllietās un administratīvās lietās.

Kur atrast informāciju par noteikta veida tiesāšanās vidējām kopējām izmaksām?

Šāda oficiāla un publiska informācija nav pieejama.

Pievienotās vērtības nodoklis

Kā šo informāciju sniedz? Kādas ir piemērojamās likmes?

PVN ir iekļauts tiesāšanās izmaksās (atbilstoši iepriekš minētajiem tarifiem un noteikumiem).

Juridiskā palīdzība

Civillietās piemērojamais ienākumu sliekšnis

[Likumā par juridisko palīdzību](#) (*Zakon za pravna pomosht*) nav nošķirtas civillietas un krimināllietas (sk. turpmāk).

22. pants. Juridiskā palīdzība saskaņā ar 21. panta 1). un 3. punktu ir bez maksas, un to piešķir:

1. personām un ģimenēm, kas atbilst prasībām ikmēneša palīdzības saņemšanai saskaņā ar 9. un 10. pantu [Noteikumos par Sociālās palīdzības likuma īstenošanu](#) (*Pravilnik za prilagane na zakona za pravna pomosht*);
2. personām un ģimenēm, kas ir tiesīgas saņemt mērķorientētu palīdzību siltumapgādes izmaksu segšanai iepriekšējā vai pašreizējā apkures sezonā;
3. personām, kas izmanto sociālos vai integrētos veselības un sociālos pakalpojumus aprūpes iestādēs, grūtniecēm un mātēm, kuras varētu pamest novārtā savus bērnus un kuras izmanto sociālos pakalpojumus, lai novērstu bērna atstāšanu bez uzraudzības;
4. bērniem audžuģimenēs vai radnieku ģimenēs saskaņā ar [Bērnu aizsardzības likumu](#);
5. riskam pakļautam bērnam [Bērnu aizsardzības likuma](#) nozīmē;
6. [Ģimenes kodeksa](#) 143. un 144. pantā minētajām personām, personām, kuras ir jaunākas par 21 gadu, un personām, kuras ir vecākas par 21 gadu un kurām ir uzturēšanas saistības, kas radušās līdz 21 gada vecumam, saskaņā ar [Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu \(EK\) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās](#) (OV L 7/1, 10.1.2009.) un [Konvenciju par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu](#) (OV L 192/51, 22.7.2011.);
7. personām, kuras cietušas no vardarbības ģimenē, seksuālas vardarbības vai cilvēku tirdzniecības un kurām nav līdzekļu, lai izmantotu tiesisko aizsardzību, vai kuras nevēlas to izmantot;
8. personām, kuras ir pieteikušās starptautiskajai vai pagaidu aizsardzībai vai kurām ir piešķirta starptautiskā vai pagaidu aizsardzība saskaņā ar [Likumu par patvērumu un bēgļiem](#) un kurām nav cita

juridiska pamata juridiskās palīdzības saņemšanai;

9. ārvalstniekam, kuram ir piemērota kāda administratīva procesuālā sankcija, un ārvalstniekam, kurš ir izmitināts īpašā izmitināšanas iestādē ārvalstnieku pagaidu izmitināšanai saskaņā ar [Likumu par ārvalstniekiem Bulgārijas Republikā](#) (*Zakona za chuzhdentsite v republika Balgaria*) un kuram nav līdzekļu, lai viņu aizstāvētu advokāts, vai kurš nevēlas, lai viņu aizstāvētu advokāts;
10. personām, kurām Bulgārijā ir atteikts bezvalstnieka statuss, vai personām, attiecībā uz kurām ir izbeigta bezvalstnieka statusa piešķiršanas procedūra saskaņā ar [Likumu par ārvalstniekiem Bulgārijas Republikā](#) un kurām nav finanšu līdzekļu advokāta pakalpojumu saglabāšanai, bet kuras vēlas tos saglabāt;
11. personām, kuras ir jāatzīst par rīcībnespējīgām, kā arī personām, kas atzītas par rīcībnespējīgām;
12. personām ar invaliditāti, kuras saņem ikmēneša atbalstu saskaņā ar [Likumu par personām ar invaliditāti](#) (*Zakona za horata s uvrezhdaniya*) un kuru mēneša ienākumi nav pietiekami, lai saglabātu advokāta pakalpojumus.

2) Gadījumos, kas minēti 1. punkta 7., 9., 10. un 12. apakšpunktā, Valsts juridiskās palīdzības birojs (*NBPP*) (*Natsionalno byuro za pravna pomosht*) lemj par juridiskās palīdzības piešķiršanu, ņemot vērā 23. panta 3. punktā minētos apstākļus, kas noteikti attiecīgo kompetento iestāžu dokumentos, un Bulgārijā noteikto nabadzības sliekšni.

3) Šā panta 1. punktā minētos faktus un apstākļus noskaidro, pamatojoties uz dokumentiem, ko izdevušas attiecīgās kompetentās iestādes, un izmantojot *NBPP* apstiprinātu deklarācijas paraugu attiecībā uz personas ģimenes un mantisko stāvokli.

4) Ja personas, kas pieprasa juridisko palīdzību, nepamato 1. punktā minētos apstākļus, *NBPP* lemj par juridiskās palīdzības piešķiršanu, ņemot vērā 23. panta 3. punktā minētos apstākļus, kas konstatēti, pamatojoties uz attiecīgo kompetento iestāžu dokumentiem, un Bulgārijā noteikto nabadzības sliekšni.

5) Gadījumos, kad juridisko palīdzību sniedz *NBPP*, 2. un 3. punktā minēto informāciju vāc *ex officio* un Birojs iegūst nepieciešamos dokumentus elektroniski no attiecīgajām kompetentajām iestādēm. Pieteikuma iesniedzējam, kas lūdz juridisko palīdzību, ir jāsniedz dokumentāri pierādījumi par saviem ienākumiem vai jādod piekrišana, ka informācija par ienākumiem tiek pieprasīta *ex officio* kompetentajām iestādēm.

23. pants. 1) Juridiskās palīdzības sistēma, kas minēta 21. panta 2. punktā, aptver gadījumus, kad tiesību aktos ir noteikts, ka ir obligāti nepieciešams aizstāvis, pastāvīgs aizstāvis vai pārstāvība.

2) Juridiskās palīdzības sistēma aptver arī tādus gadījumus, kuros apsūdzētais, atbildētājs vai puse krimināllietā, civilīetā vai administratīvā lietā nespēj samaksāt par advokāta palīdzību, taču vēlas šādu palīdzību saņemt un tas ir nepieciešams tiesiskuma apsvērumu dēļ. Šādos gadījumos persona nebūs atbildīga par juridiskās palīdzības izmaksu atlīdzināšanu.

3) Civillietās un administratīvās lietās juridisko palīdzību piešķir, ja, pamatojoties uz attiecīgo kompetento iestāžu iesniegtajiem pierādījumiem, tiesa vai *NBPP* vadītājs secina, ka pusei nav līdzekļu, lai samaksātu advokāta honorāru. Tiesa vai *NBPP* vadītājs pieņem lēmumu, ņemot vērā:

1. puses vai tās ģimenes locekļu ienākumus;
2. puses mantu un aktīvus, kas apliecināti ar deklarāciju;
3. puses ģimenes statusu;
4. veselības stāvokli;
5. nodarbinātības statusu;
6. vecumu;
7. citus apstākļus.

4) Krimināllietās to, ka apsūdzētajam vai atbildētājam nav līdzekļu, lai samaksātu advokāta honorāru, nosaka attiecīgā struktūra, kura vada tiesvedību, ņemot vērā personas mantisko stāvokli konkrētajā lietā, kas noteikts *ex officio*, un apstākļus, kas minēti 3. punkta 1), 3), 4), 5), 6) un 7) apakšpunktā. Attiecībā uz personu, kas ierosina privātu apsūdzību, prasītāju civilprocesā, atbildētāju civilprocesā un privāttiesisku prasītāju kriminālprocesā, lēmumu pieņem saskaņā ar 3. punktā noteikto procedūru.

Apsūdzētajiem piemērojamais ienākumu sliekšnis krimināltiesību jomā

Papildus kritērijiem, kas noteikti krimināllietām ([Likuma par juridisko palīdzību](#) 22. pants), piemēro arī šādus kritērijus:

23. pants

1. Juridiskās palīdzības sistēma (kas minēta 31. panta 3. punktā) aptver gadījumus, kuros obligāti nepieciešama juridiska aizstāvība vai pārstāvība.
2. Juridiskās palīdzības sistēma aptver arī tādus gadījumus, kuros aizdomās turētais, apsūdzētais pirmstiesas kriminālprocesā vai apsūdzētais, atbildētājs vai puse krimināllietā, civillietā vai administratīvā lietā nespēj samaksāt par advokāta palīdzību, taču vēlas šādu palīdzību saņemt un tas ir nepieciešams tiesiskuma apsvērumu dēļ.
3. Krimināllietās novērtējumu par to, ka apsūdzētajam vai atbildētājam nav līdzekļu, lai samaksātu advokāta honorāru, veic attiecīgā struktūra, kura vada tiesvedību, ņemot vērā personas mantisko stāvokli konkrētajā lietā, kas noteikts *ex officio*, un apstākļus, kas minēti 3. punkta 1), 3), 4), 5), 6) un 7) apakšpunktā. Attiecībā uz personu, kas ierosina privātu apsūdzību, prasītāju civilprocesā, atbildētāju civilprocesā un privāttiesisku prasītāju kriminālprocesā, lēmumu pieņem saskaņā ar 3. punktā noteikto procedūru.

Cietušajiem piemērojamais ienākumu sliekšnis krimināltiesību jomā

Piemērojamais sliekšnis ir tāds pats kā citiem kriminālprocesa dalībniekiem (sk. iepriekš).

Citi nosacījumi juridiskās palīdzības piešķiršanai cietušajiem

Likumā nav paredzēti īpaši nosacījumi, kas būtu piemērojami noziegumos cietušajiem. Piemēro vispārējos noteikumus par juridisko palīdzību krimināllietās ([Likuma par juridisko palīdzību](#) 22. un 23. pants).

Citi nosacījumi juridiskās palīdzības piešķiršanai apsūdzētajiem

Nav paredzēti īpaši nosacījumi juridiskās palīdzības piešķiršanai, kas būtu piemērojami apsūdzētajiem. Piemēro vispārējos noteikumus par juridisko palīdzību krimināllietās ([Likuma par juridisko palīdzību](#) 22. un 23. pants).

Bezmaksas tiesvedība

[Civilprocesa kodeksa](#) 83. pants: atbrīvojums no nodevām un izdevumu segšanas

83. pants. 1) Tiesas nodevas un izdevumi nav jāmaksā:

1. prasītājiem, kuri ir kooperatīvu darba ņēmēji, darbinieki un locekļi un kuru pieteikumi izriet no darba attiecībām;
2. prasībās par uzturlīdzekļiem;
3. prokurora celtās prasībās;
4. pieteikuma iesniedzējiem prasībās par nepamatoti nodarītiem zaudējumiem, kas izriet no nozieguma, saistībā ar notiesājošu spriedumu, kam ir *res judicata* spēks;
5. tiesas norīkotiem īpašiem tādās puses pārstāvjiem, kuras adrese nav zināma;
6. (jaunākie grozījumi publicēti VV Nr. 102/2022) pusei, kurai tiesvedībā ir piešķirta juridiskā palīdzība saskaņā ar [Likuma par juridisko palīdzību](#) 23. panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem.

2) Tiesas nodevas un izdevumi nav jāmaksā fiziskām personām, kuras tiesa atzinusi par tādām, kam ir nepietiekami līdzekļi. Izskatot pieteikumu par atbrīvojumu, tiesa ņem vērā:

1. konkrētās personas un šīs personas ģimenes ienākumus;
2. puses mantu un aktīvus, kas apliecināti ar deklarāciju;
3. puses ģimenes statusu;
4. veselības stāvokli;
5. nodarbinātības statusu;
6. vecumu;

7. citus attiecīgos apstākļus.

3) Šā panta 1. un 2. punktā minētajos gadījumos tiesvedības izmaksas sedz no summas, kas paredzēta tiesas budžetā.

[Civilprocesa kodeksa 84. pants](#). Atbrīvojums īpašos gadījumos

No valsts nodevas samaksas, bet ne no tiesāšanas izmaksu segšanas ir atbrīvoti šādi subjekti:

1. valsts un valsts iestādes, izņemot lietas par privāttiesiskiem valsts īpašumiem un prasības par privāttiesiskiem valsts līdzekļiem un tiesībām;
2. Bulgārijas Sarkanais Krusts (*Balgarski cherven krast*);
3. pašvaldības, izņemot prasības par privāttiesiskiem pašvaldības līdzekļiem un īpašumtiesībām uz privāttiesisku pašvaldības īpašumu.

Kādos gadījumos zaudētājai pusei ir jāsedz uzvarētājas puses izdevumi?

Civillietas

[Civilprocesa kodeksa 78. pants](#). Tiesāšanās izdevumu piespriešana

78. pants. 1) Prasītāja samaksātās izmaksas (tostarp tiesāšanās izmaksas) un advokāta honorārs (ja pusei tāds ir) atbildētājam jāmaksā proporcionāli summai, par kādu apmierināta prasība.

2) Ja atbildētāja rīcība nav bijusi par iemeslu prasībai un atbildētājs apmierina prasību, tiesāšanās izmaksas sedz pieteikuma iesniedzējs.

3) Arī atbildētājam ir tiesības prasīt atmaksāt tiesāšanās izmaksas proporcionāli prasības noraidītajai daļai.

4) (papildinājums publicēts VV Nr. 11/2023, spēkā no 2024. gada 1. jūlija) Atbildētājam ir tiesības uz savu tiesāšanās izmaksu segšanu arī prāvas izbeigšanas gadījumā, ja vien izbeigšanas iemesls nav pušu vienošanās, un tādā gadījumā piemēro 9. punktu.

5) Ja, ievērojot lietas juridisko aspektu un faktisko apstākļu reālo sarežģītību, honorārs, ko viena no pusēm samaksājusi advokātam, ir pārmērīgi liels, tad tiesa pēc pretējās puses pieprasījuma var piespriest mazāku summu, taču tā nevar būt mazāka par minimālo summu, kas noteikta [Likuma par advokatūru 36. pantā](#).

6) Ja lietu izšķir par labu personai, kas atbrīvota no valsts nodevu maksāšanas vai tiesvedības izmaksu segšanas, personai, pret kuru celta prasība, jāsedz visas maksājamās nodevas un izmaksas. Attiecīgās summas piespiež tiesa.

7) Ja tiek apmierināta prasība, ko cēlusi persona, kurai piešķirta juridiskā palīdzība, tad advokātam samaksāto honorāru piespiež segt Valsts juridiskās palīdzības birojam proporcionāli daļai, kādā apmierināta vai noraidīta prasība. Ja lietu izlemj pret pusi, kurai piešķirta juridiskā palīdzība saskaņā ar [Likuma par juridisko palīdzību 23. panta 2. punktu](#), šī puse sedz izmaksas proporcionāli tai pieteikuma daļai, kas ir apmierināta vai noraidīta, izņemot piešķirtās juridiskās palīdzības izmaksas.

8) (grozījumi publicēti VV Nr. 8/2017) Honorāru tiesas noteiktā apmērā juridisku personu un individuālo komersantu labā piespiež arī tad, ja tos aizstāvējis juriskonsults. Piešķirtā honorāra apmērs nedrīkst pārsniegt maksimālo summu par attiecīgās lietas veidu, kas noteikts saskaņā ar [Likuma par juridisko palīdzību 37. pantu](#).

9) (papildinājums publicēts VV Nr. 11/2023, spēkā no 2024. gada 1. jūlija) Ja lietu izbeidz ar izlīgumu, tad prasītājam atmaksā pusi no samaksātās valsts nodevas, taču, ja izlīgums ir mediācijas procedūrā panāktas vienošanās rezultāts saskaņā ar 140.a un 140.b pantu vai ja lietas tiesvedība ir izbeigta prasības atsaukšanas vai atteikšanās no prasības dēļ, pamatojoties uz izlīgumu, prasītājam atmaksā 75 % no samaksātajām valsts nodevām. Puses sedz tiesvedības un izlīguma izmaksas pēc to rašanās, ja vien nav panākta citāda vienošanās.

10) Trešai personai, kas piedalās tiesvedībā, nepiespiež segt tiesāšanās izmaksas, taču tā sedz tiesāšanās izmaksas, kas radušās tiesvedībā.

11) Ja prokurors ir tiesvedības dalībnieks, segt tiesāšanās izmaksas piespriež valstij vai tās sedz valsts.

Krimināllietas

[Kriminālprocesa kodekss](#) (*Nakazatelno-protsesualen kodeks*) — izmaksas un honorāri

187. pants. Tiesāšanās izmaksu segšana

187. pants. 1) Tiesāšanās izmaksas kriminālprocesā sedz no summām, kas šim mērķim paredzētas attiecīgās iestādes budžetā, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

2) Krimināllietās, kas ierosinātas pēc cietušā sūdzības un nodotas izskatīšanai tiesā, sūdzību iesniegušajai privātpersonai tiesāšanās izmaksu summa jāiemaksā uz priekšu; ja tas netiek izdarīts, pusei dod septiņas dienas, kuru laikā minēto summu iemaksāt.

3) Lietās, kas ierosinātas pēc cietušā sūdzības un nodotas izskatīšanai tiesā, izmaksas par apsūdzētā izvirzītajiem iebildumiem saistībā ar pierādījumiem jāsedz no tiesas budžeta.

188. pants. Izmaksu noteikšana

188. pants. 1) Izmaksu summu nosaka tiesa vai struktūra, kas nodarbojas ar pirmstiesas procedūrām.

2) Atalgojumu lieciniekiem — darba ņēmējiem vai darbiniekiem — nosaka tiesa vai struktūra, kas nodarbojas ar pirmstiesas procedūrām.

189. pants. Tiesāšanās izdevumu piespriešana

189. pants. 1) Pasludinot spriedumu vai nolēmumu, tiesa pieņem lēmumu par tiesāšanās izmaksām.

2) Izmaksas par tulka pakalpojumiem pirmstiesas procedūru laikā sedz attiecīgā struktūra; savukārt izmaksas par tulka pakalpojumiem tiesas procedūru laikā sedz tiesa.

3) Ja atbildētāju atzīst par vainīgu, tiesa šai personai piespriež samaksāt visas izmaksas, tostarp advokātu honorārus un citus izdevumus par aizstāvi, kas iecelts *ex officio*, kā arī izmaksas, kas radušās privāttiesiskam prasītājam un civiltiesiskam prasītājam, ja tie ir iesnieguši šādu lūgumu. Ja ir notiesāti vairāki atbildētāji, tad tiesa nosaka izmaksu daļu, kas jāmaksā katrai no šīm personām.

4) Ja attiecībā uz dažiem apsūdzības punktiem atbildētājs tiek attaisnots, tad tiesa atbildētājam piespriež samaksāt tikai tās izmaksas, kas radušās saistībā ar tiem apsūdzības punktiem, attiecībā uz kuriem konkrētā persona atzīta par vainīgu.

190. pants. Tiesāšanās izdevumu piespriešana

190. pants. 1) Ja apsūdzēto attaisno vai kriminālprocesu izbeidz, visas izmaksas, kas radušās vispārīga rakstura lietās, sedz valsts, taču tad, ja lietu izskatīšanai tiesā ir iesniedzis cietušais, tās sedz privāttiesiskais prasītājs.

2) Pirmās instances tiesa izdod izpildrakstu par piespriestajām tiesāšanās izmaksām.

Liecinieku ekspertu honorāri

[Civilprocesa kodeksā](#) ir iekļauts vispārējs noteikums par liecinieku ekspertu honorāriem

Izmaksu noteikšana

75. pants. Atalgojumu lieciniekiem nosaka tiesa, ņemot vērā patērēto laiku un radušās izmaksas, un liecinieku ekspertu honorārus nosaka tiesa, ņemot vērā paveikto darbu un radušās izmaksas.

[2023. gada 14. februāra Noteikumi Nr. N-1 par liecinieku ekspertu reģistrāciju, kvalifikāciju un honorāriem](#)

1. pants. 1) Šajos noteikumos ir noteikts turpmāk minētais:

1. procedūra un termiņi priekšlikumiem par iekļaušanu un grozījumu izdarīšanu tādu speciālistu sarakstos, kas apstiprināti kā liecinieki eksperti;
2. nosacījumi, kas jāizpilda speciālistiem, kuri apstiprināti kā liecinieki eksperti;
3. nosacījumi un procedūra liecinieku ekspertu atalgojuma noteikšanai;
4. noteikumi, kas attiecas uz tiesībām piekļūt informācijas sistēmai "Vienotais liecinieku ekspertu reģistrs" un tajā ievadītajiem datiem.

2) Šos noteikumus piemēro lieciniekiem ekspertiem, ko norīkojušas tiesu iestādes, par pirmstiesas procedūru atbildīgās iestādes un par izpildes procedūru atbildīgās iestādes.

23. pants. 1) Nosakot honorāru, struktūra, kas pasūtījusi eksperta ziņojumu, ņem vērā un novērtē:

1. veicamo uzdevumu sarežģītību un specifiku;
2. eksperta kompetenci un kvalifikācijas līmeni;
3. laiku, kas vajadzīgs eksperta ziņojuma sagatavošanai;
4. veiktā darba apjomu;
5. eksperta ziņojuma sagatavošanas izmaksas, piemēram, materiālu, palīgmateriālu, instrumentu, aprīkojuma u. c. izmantošanas izmaksas;
6. citus nosacījumus, kas ir būtiski saistībā ar samaksu par paveikto darbu, tostarp termiņu ievērošanu, darbu brīvdienās un svētku dienās.

2) Apstākļus, kas minēti 1. punktā, konstatē struktūra, kas norīkojusi liecinieku ekspertu, pamatojoties uz darba laika uzskaites grafiku, ko iesniedzis liecinieks eksperts saskaņā ar 2. pielikumu. Izskatot un novērtējot 1. punktā minētos apstākļus, darba laika uzskaites grafiks nav saistošs iestādei, kas norīkojusi liecinieku ekspertu.

3) Ja eksperta ziņojumu sagatavo eksperts, kas ir iekšlietu ministrijas darbinieks, darbaspēka, palīgmateriālu izmaksas, kā arī pieskaitāmās izmaksas nosaka, izmantojot darba laika uzskaites grafika paraugu, kas apstiprināts ar iekšlietu ministra rīkojumu.

4) Ja eksperta ziņojumu sagatavo vairāk nekā viens liecinieks eksperts, 1. punktā minēto honorāru maksā katram lieciniekam ekspertam.

5) Ja liecinieks eksperts neiesniedz nekādus apliecinājumus, izmaksas sedz pēc tās iestādes ieskatiem, kas norīkojusi liecinieku ekspertu.

24. pants. 1) Par katru faktiski nostrādāto stundu maksā honorāru 3 % apmērā no minimālās algas Bulgārijā dienā, kad tiek pieprasīts eksperta ziņojums.

2) Faktiski nostrādāto stundu skaitu nosaka, pamatojoties uz 2. pielikumā minēto darba laika uzskaites grafiku vai 23. panta 3. punktā minēto pārskatu.

25. pants. 1) Ja augsti kvalificēti eksperti sniedz īpaši sarežģītus un specifiskus ekspertu ziņojumus, honorāru var palielināt par ne vairāk kā 100 %.

2) Ja eksperta ziņojums ir jāsniiedz brīvdienā vai svētku dienā, to norāda aktā, ar kuru tiek pasūtīts eksperta ziņojums.

3) Atalgojumu var palielināt no 75 % līdz 150 % par ekspertu ziņojumiem, ko sniedz brīvdienās, un no 100 % līdz 200 % par ekspertu ziņojumiem, ko sniedz valsts svētku dienā.

26. pants. 1) Eksperta ziņojumu iesniedz kopā ar darba laika uzskaites grafiku, pievienojot izmaksas apliecinājumus dokumentus, vai 23. panta 3. punktā minēto darba laika uzskaites grafika paraugu.

2) Izņemot 23. panta 1. punkta 6. apakšpunktā minētos gadījumus, pēc iestādes, kas norīkojusi liecinieku ekspertu, ieskatiem par izdevumiem neatzīst:

1. aviotransporta izmaksas, izņemot gadījumus, kad komandējums ir ārvalstīs;
2. ceļa izdevumus, ja nav uzrādīta biļete vai cits dokuments, kas apliecina radušās izmaksas;
3. izmitināšanas izmaksas, kas pārsniedz 50 BGN.

3) Ja struktūra, kas pasūtījusi eksperta ziņojumu, uzskata, ka ir pamats palielināt sākotnēji noteikto honorāru, tā

nosaka galīgo honorāru.

4) Ja eksperts neiesniedz darba laika uzskaites grafiku vai ja struktūra, kas pasūtījusi eksperta ziņojumu, neuzskata, ka ir pamats palielināt honorāru, honorārs paliek sākotnēji noteiktajā apmērā.

27. pants. 1) Eksperta honorāru un izdevumus, kas minēti 18. pantā, maksā, pamatojoties uz rakstveida rīkojumu, ko izdevusi iestāde, kura norīkojusi liecinieku ekspertu. Summas izmaksā ar bankas pārskaitījumu 60 dienu laikā pēc liecinieka eksperta ziņojuma pieņemšanas.

2) Summas izmaksā no tās struktūras depozīta vai budžeta, kura norīkojusi liecinieku ekspertu. Summas izmaksā pēc tam, kad liecinieks eksperts ir uzrādījis dokumentu, kurā ietverti Grāmatvedības likuma 7. pantā noteiktie rekvizīti.

3) Ja struktūra, kas pasūtījusi eksperta ziņojumu, atsakās pieņemt eksperta slēdzienu tādu iemeslu dēļ, par kuriem eksperts ir atbildīgs, fiksēto honorāru nemaksā. Atteikumu pamato.

4) Ja ir piemērojams kāds no 23. panta 1. punktā minētajiem iemesliem, struktūra, kas norīkojusi ekspertu, var mainīt ekspertam maksājamā honorāra apmēru. Izdarītās izmaiņas jāpamato.

28. pants. 1) Ja liecinieku ekspertu norīko pēc to pušu lūguma, kuras nav atbrīvotas no izmaksu segšanas, honorāru nosaka iepriekš un sākotnējo depozītu pārskaita uz tās struktūras kontu, kura norīko liecinieku ekspertu.

2) Gadījumos, kad puses ir atbrīvotas no izmaksu segšanas, sākotnējo honorāru nosaka saskaņā ar 24. panta 1. punktu.

3) Gadījumos, kas minēti 1. punktā, sākotnējo honorāru var noteikt arī minimālā apmērā pēc tās iestādes ieskatiem, kura pasūtījusi eksperta ziņojumu.

4) Honorāru nosaka arī tad, ja liecinieka eksperta ziņojums tiek papildināts mutvārdos.

5) Gadījumos, kad pēc liecinieka eksperta norīkošanas pirmstiesas procedūra tiek nodota citai izmeklēšanas struktūrai, eksperta atalgojumu un izdevumus nosaka struktūra, kas pieņēmusi liecinieka eksperta ziņojumu.

29. pants. Ja ir pamats samazināt sākotnēji noteikto honorāra summu, galīgo honorāru nosaka struktūra, kas pasūtījusi liecinieka eksperta ziņojumu. Visi honorāra samazinājumi jāpamato.

30. pants. Ceļa, uzturēšanās un izmitināšanas izdevumus, kas radušies, sagatavojot ziņojumu, sedz attiecīgi no iemaksātās depozīta summas vai no budžeta.

31. pants. 1) Liecinieks eksperts sāk darbu pēc tam, kad ir samaksāta depozīta summa, lai segtu viņa pakalpojumu izmaksas.

2) Liecinieka eksperta atalgojums nedrīkst būt atkarīgs no lietas iznākuma vai būt saistīts ar lietas iznākumu.

32. pants. Līdzekļus, ko tiesu iestādes izmanto, lai segtu liecinieku ekspertu atalgojumu un nepieciešamos izdevumus, uzrauga Augstākā tiesnešu padome.

Tulkotāju un tulku honorāri

Civillietas

Noteikumi par lieciniekiem ekspertiem attiecas arī uz tulkiem — sk. iepriekš.

Krimināllietas

[Kriminālprocesa kodeksa](#) 189. panta 2. punkts

Izmaksas par tulka pakalpojumiem pirmstiesas procedūru laikā sedz attiecīgā struktūra; savukārt izmaksas par tulka pakalpojumiem tiesas procedūru laikā sedz tiesa.

■ Lapa atjaunināta: 11/06/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.